

ಬುದ್ಧನ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಅವನ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕಥೆಗಳು ಅವನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ ದಂತಕಥೆಗಳು ಬುದ್ಧ ಎನ್ನುವವನು ಎಂದೋ ಇದ್ದ, ಈಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅವನು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇರುವವನು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಬುದ್ಧನ ಪೂರ್ವದ ಹೆಸರು ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ. ಆತ ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು, ಸಾವು, ರೋಗಾದಿಗಳು ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಧರ್ಮಾನಂದ ಕೋಸಂಬಿ ಹಾಗೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪ್ರಕಾರ ಬುದ್ಧ ಶಾಕುನಿಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದು ಶಕ್ತನರ ರಾಜ್ಯದ ಗಡೀ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಕೊಲಿಯಾ ರಾಜ್ಯ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ಮಧ್ಯೆ ಹರಿಯುವ ರೋಹಿಣಿ ನದಿಯ ನೀರ ಹಂಚಿಕೆ ವಿವಾದವೇ ಮನೆ ಬಿಡಲು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ನೀರಿಗಾಗಿ ರಕ್ತ ಹರಿಸುವ ಯುದ್ಧ ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ಬುದ್ಧ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಸಮೇತ ಆಸಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು. ತನ್ನಿಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಬರುವ ಆಪತ್ತಿಗಿಂತ ತಾನೇ ದೇಶದಿಂದ ಗಡೀಪಾರಾಗಿ ಹೊರ ಹೋಗುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಗಡೀಪಾರು ಬದುಕಿನ ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯಗಳ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮನುಕುಲದ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕ ಹೊರಟ ವಿಮೋಚಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಬುದ್ಧನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧಪೂರ್ಣಿಮೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟ ಬುದ್ಧ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಯೋಗಿ, ಋಷಿ, ಸಾಧು ಸಂತರ ಬಳಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಹಟವಾದಿಯಂತೆ ದೇಹದಂಡನೆ ಮಾಡಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದಲೂ ಸಮಾಧಾನ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಹ ಜರ್ಯಂತವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಃ ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಜೊತೆಯಿದ್ದ ಸಾಧುಗಳು ಅವನ ನಿಲುವನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ದೂರ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಬುದ್ಧ ಬೆಳಕು

ಬುದ್ಧನ ಗುರಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವತ್ತ ಬಲವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯಂದು ಅವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತೆಂದು, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಬುದ್ಧನಾದನೆಂದು ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅದೇ ದಿನ ಅವನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಹರಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಲೆಂದು ಬಂದ ಸುಜಾತಾ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ನೀಡಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ಬುದ್ಧ ತನ್ನ ಶರೀರ ದಂಡನೆಯನ್ನು ಸನ್ಯಾಸದ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶುದ್ಧಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ರಾತ್ರಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ನಂತರ ಏಕಾಂತ ಜೀವನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ಬುದ್ಧ ಜನರ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ, ಲೋಕಗುರುವಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಬುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸಂಚಾರದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ, ವರ್ಗದವರು ಕೊಟ್ಟ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ, ಬದುಕಿನ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೈಶಾಖಿಯಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ಬುದ್ಧ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ 'ಪವ' ಎಂಬ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ತಾನು ವೈಶಾಖಿಯನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಇದೇ ಕೊನೆ ಎಂದು ಬುದ್ಧನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪವದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಕಮ್ಮಾರನಾದ ಚುಂದ ಬುದ್ಧನನ್ನು ಕಾಣಲೆಂದು ಅವನಿದ್ದ ಮಾವಿನ ತೋಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರ ಸಮೇತ ಭೋಜನ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಎಂಬತ್ತರ ಬುದ್ಧ ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಅಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ. ಚುಂದನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿನಂತೆ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅಂತಿಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿ ರೂಪದ ಊಟವಾಗಿತ್ತು. ಹಂದಿಯ ಮಾಂಸದ 'ಸೂಕರ ಮದ್ಯ'ವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಬುದ್ಧ ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಅವಘಡವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ತನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬಡಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಊಟದ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಆಮಶಂಕೆ-ವಾಂತಿಯಂತಹ

ತೊಂದರೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಲ್ಲೇ ಕುಸಿನರಾಕ್ಕೆ ಬರುವುದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಪರಿನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧಪೂರ್ಣಿಮೆ ದಿನ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಆನಂದನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಅಂತಿಮಯಾತ್ರೆತೆಯ ಕಡೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹೊರಟ ಬುದ್ಧ ಆನಂದನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು 'ಚುಂದನಿತ್ತ ಆಹಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿತು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಹರಡದಂತೆ ತಡೆಯಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೋ ಎಂದು ಆನಂದನಿಗೆ ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಜಗತ್ತಿನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಚುಂದ ಪಾಪಾತ್ಮನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಬುದ್ಧನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಎರಡು ಭಿಕ್ಷೆಗಳು ಮಹತ್ತರವಾದುವು. ಸುಜಾತಳಿಂದ ಪಡೆದ ಆಹಾರ ಜ್ಞಾನೋದಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ದೇಹದಂಡನೆಗಿಂತ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ಗಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನೋದಯ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಚುಂದನಿಂದ ಪಡೆದ ಆಹಾರ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಎಂಬತ್ತರ ಬುದ್ಧನಿಗೆ ಪರಿನಿರ್ವಾಣದ ಕಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಅವನ ಮುಗ್ಧ ಪ್ರೀತಿಗೆ, ಭಕ್ತಿಗೆ ಎಂದೂ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಪವಾಗದಿರಲಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರೇಯಿಂದ ಬುದ್ಧ ಅವನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಂತಿಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಡುವೆ ಬದುಕಿದ ಬುದ್ಧ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅವರ ಅಂತರಂಗ ಅರಿಯಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ, ಅವರ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ.

ಕ್ರಿಸ್ತನ ಬದುಕಿನ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ 'ಕೊನೆಯ ಊಟ' ಅವನನ್ನು ಸಂತನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ, ಶಿಲುಬೆಯೆಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ 'ಊಟದ ಕಥೆಗಳು' ಜ್ಞಾನೋದಯ ಹಾಗೂ ಪರಿನಿರ್ವಾಣದಡೆಗೆ ದಾರಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಎರಡೂ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧಪೂರ್ಣಿಮೆಗಳು ಬುದ್ಧನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಗಡಿರೇಖೆಗಳಂತೆ ಗುರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

■ ಅಮೃತಮತಿ

<ul style="list-style-type: none"> • ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಿಲ್ಲ. —ಜಾನ್ ರಸ್ಕಿನ್ • ಒಳ್ಳೆಯ ಆರಂಭ ಎಂದರೆ ಕೆಲಸ ಅರ್ಧ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ. —ಅರಿಸ್ತಾಟಲ್ • ತಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾರೂ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ, ತಾವು ನಂಬುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾರೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. —ಎಚ್.ಬಿ. ಆಡಮ್ಸ್ 	<h3>ಮಾತೇ ಮತ್ತು</h3>	<ul style="list-style-type: none"> • ಇಂದಿನದನ್ನು ತೆಗಳಿದರೂ, ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಹೊಗಳುವುದೇ ಮುಖ್ಯನ ಚಿಹ್ನೆ. —ಸಿಡ್ನಿಸ್ಕಿತ್ • ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಸತ್ತ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಹೇಗೆ ಬದುಕಿದ್ದ ಎಂಬುದೇ ಮುಖ್ಯ. —ಜೀಮ್ಸ್ ಬಾಸ್ಸೆಲ್ • ವಿವೇಕ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ, ದೂರುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದೇ ಹೊರತು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನಲ್ಲ. —ರಷ್ಯಾಗಾದೆ
<ul style="list-style-type: none"> • ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡುವುದು ಅದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು. —ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ • ಬುದ್ಧಿ, ಬಲ, ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ತಿಳಿವು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾಲ ಬದಲಾದಾಗ ಅಳಿಯುತ್ತವೆ. —ಮಹಾಭಾರತ 		